

Wet maatschappelijke ondersteuning Bergambacht 2012 - 2015

Met en voor elkaar in Bergambacht

Gewaarmerkt als besluit van de gemeenteraad van Bergambacht,

Dd 29 mei 2012
de grifier,

Inhoudsopgave

	Blz.
1. Aanleiding	3
2. Inleiding	3
3. Landelijke ontwikkelingen	4
4. Visie	7
5. De kaders	9
6. Een korte terugblik naar 2007-2011	12
7. Inventarisatie huidig gemeentelijk beleid	14
8. Hoe nu verder	15
9. Tot slot	17
Bijlage 1: Afkortingenlijst	19
Bijlage 2: uitleg van de negen prestatievelden	20
Bijlage 3: Handreiking van het Wmo platform	23

1. Aanleiding

Sinds 1 januari 2007 is een nieuwe wet van kracht: de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

De landelijke missie van deze wet luidt als volgt:

“Het maatschappelijk doel van de Wmo is ‘meedoen’. De wet moet ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Dat is de onderlinge betrokkenheid tussen mensen. En als dat niet kan, is er ondersteuning vanuit de gemeente. De gemeente ondersteunt bijvoorbeeld vrijwilligers en mantelzorgers. De Wmo regelt ook de hulp bij het huishouden en zorgt voor goede informatie over de hulp en informatie die mensen kunnen krijgen.

De gemeente kent de eigen inwoners beter dan de landelijke overheid en weet beter wat de inwoners nodig hebben. Daarom is de Wmo een taak van de gemeente. De gemeente moet dan ook een beleidsplan opstellen hoe zij vorm en uitvoering wil geven aan deze wet.

Op 25 september 2007 heeft de gemeenteraad het Wmo 4 jarig beleidsplan 2007 – 2011 vastgesteld. Dit vierjarig beleidsplan vormde het algemene kader voor de verdere invulling van diverse actieplannen. Hiermee is het mogelijk om de integraliteit en de afstemming van de verschillende visies per beleidsterrein op elkaar af te stemmen en te bewaken.

Voor u ligt het vierjarig beleidsplan Wmo 2012-2015 waarin staat hoe wij de komende vier jaar invulling gaan geven aan de uitvoering van deze wet. In dit beleidsplan wordt een visie en een kader neergezet en wordt vervolgens aangegeven welke onderdelen de komende jaren verder worden uitgewerkt.

2. Inleiding

De Wmo is er voor iedereen. Dus voor gezonde mensen maar ook bijvoorbeeld voor mensen met beperkingen door ouderdom of handicap, een chronisch psychisch probleem, een psychosociaal probleem, een taalprobleem en ouders en kinderen met opvoedproblemen. Verder vallen de maatschappelijke opvang, het verslavingsbeleid en de bestrijding van huiselijk geweld onder de Wmo.

Met de invoering van de Wmo is er meer samenhang in de ondersteuning voor de burger gekomen. Iedereen kan bij het Wmo-loket terecht voor advies, hulp en ondersteuning. Indien de hulpvraag specifiek gericht is op opvoedingsproblematiek vanuit de jongere of de ouder/opvoeder dan zal er doorverwezen worden naar het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Als de burger een aanvraag doet voor ondersteuning, beoordeelt de gemeente welke compensatie nodig is.

Bovendien betreft de gemeente de burgers bij het ontwikkelen van het gemeentelijke Wmo-beleid. In Bergambacht is in 2007 het Wmo platform opgestart. Hierin zitten inwoners van de gemeente Bergambacht die gezamenlijk de gemeente gevraagd en ongevraagd advies geven op alle terreinen binnen de Wmo.

Gevolgen voor de gemeente

Met de invoering van de Wet op 1 januari 2007 is er veel voor de gemeente veranderd. De grootste verandering is de bundeling van wetten en de verandering in de sturingsfilosofie. Door de Wvg (Wet voorzieningen gehandicapten), de Welzijnswet, een deel van de AWBZ (algemene wet bijzondere ziektekosten) en de OGGZ (openbare geestelijke gezondheidszorg) te bundelen in de Wmo kan de gemeente alle diensten goed op elkaar afstemmen. De verandering in sturingsfilosofie houdt in dat gemeenten verantwoording moeten afleggen aan hun eigen inwoners in plaats van aan het rijk. Wel zijn er door het rijk een aantal wettelijke kaders opgesteld waar de gemeente beleid op moet formuleren.

3. Actuele landelijke ontwikkelingen

Het doel van de Wmo is van het begin af aan “meedoen” geweest, de Wmo is een participatiewet. Door de overzetting van de hulp bij het huishouden van de AWBZ naar de gemeente, zijn gemeenten in het begin van de Wmo vooral hiermee bezig geweest. Wel is het zo dat in Bergambacht al vrij snel naar het “totale plaatje” van de hulpvrager werd gekeken. Zo worden er voor alle (nieuwe) aanvragen een huisbezoek ingepland. Hierbij wordt de vraag in kaart gebracht en de mogelijkheden van de cliënt en diens omgeving besproken. Er zal nog meer dan tot nu toe, gekeken moeten worden wat mensen nog zelf of met behulp van hun omgeving kunnen. Op deze manier moet er in gezamenlijkheid gezocht worden naar andere, alternatieve mogelijkheden die de beperking of het probleem van de cliënt voldoende kunnen compenseren.

Dit betekent niet alleen een grote verandering voor de gemeente maar ook de burgers en instellingen zullen moeten veranderen. Zorgvragers zullen moeten leren dat ze niet ‘zomaar’ alles krijgen waarvan ze denken dat ze er recht op hebben.

Landelijk is in 2010 het programma Welzijn Nieuwe Stijl en het project De Kanteling opgestart.

De Kanteling / compensatieplicht

In de eerste jaren na de invoering van de Wmo zijn de meeste gemeenten druk geweest om de overheveling van de Hulp bij het Huishouden vanuit de AWBZ goed te organiseren en aan te besteden. De werkwijze die gehanteerd werd bij de uitvoering van de Wmo, was veelal hetzelfde als bij de Wvg: iemand vroeg iets aan en er werd beoordeeld of men recht had op de aangevraagde voorziening. Het ging zelfs bij sommige gemeenten zover dat zij niet op huisbezoek gingen maar alle aanvragen telefonisch afhandelde zonder echt de vraag achter de vraag te onderzoeken. In Bergambacht vindt er wel altijd bij een nieuwe of aangepaste aanvraag een huisbezoek plaats om zo de gehele situatie van de aanvrager in beeld te brengen en de vraag achter de vraag beter te kunnen beoordelen.

De wet schrijft niet voor hoe gemeenten compensatie vorm moeten geven. Wel is duidelijk dat een omslag in denken en doen nodig is. Er is niet langer sprake van een ‘zorgplicht’ voor de gemeente en ‘claims’ van burgers. Dit brengt een grote verandering met zich mee, een kanteling in denken en doen. Er zal meer recht gedaan worden aan de specifieke situatie van een burger, een vraaggerichte aanpak. Tegelijkertijd zal er een groter beroep gedaan worden op de eigen mogelijkheden en de kracht van de omgeving.

De gemeente zal daarbij moeten investeren op het ontwikkelen van meer algemene voorzieningen in samenwerking met lokale en regionale partners. Hierbij kan gedacht worden aan een algemeen toegankelijke was- en strijk service waarvan mensen met een beperking gebruik van kunnen maken maar waarvan ook ieder ander (wellicht tegen een hogere prijs) gebruik van kan maken.

Om dit proces te ondersteunen is er door de VNG het landelijke project De Kanteling gestart. Binnen het project worden handreikingen ontwikkeld, cursussen en trainingen aangeboden en is er een nieuwe modelverordening individuele voorzieningen opgesteld.

Het project De Kanteling gaat over het anders vormgeven van de compensatieplicht in de Wmo: “welke ondersteuning heeft de burger echt nodig om te kunnen participeren?” of “welke ondersteuning kan de cliënt samen met zijn sociale netwerk en welzijnorganisaties zelf regelen om te kunnen participeren en wat moet de gemeente daar eventueel nog op aanvullen?”.

Welzijn Nieuwe Stijl

Welzijn Nieuwe Stijl is vooral gericht op het verbeteren van de sturingsrelatie tussen gemeenten en welzijnsorganisaties en het verbeteren van de kwaliteit en professionaliteit van het welzijnswerk.

Complexe maatschappelijke problemen komen voor in een maatschappij die zelf steeds complexer wordt. Niemand zal ontkennen dat door diverse processen van internationalisering, individualisering en digitalisering de maatschappij in snel tempo van gedaante wisselt.

De arrangementen die zijn ontwikkeld in de verzorgingsstaat hebben het doel om te fungeren als vangnet voor de burgers die het echt zelf niet redden. In veel gevallen zijn deze arrangementen doorontwikkeld tot basisvoorzieningen voor iedereen; voorzieningen waar iedereen recht op heeft. Burgers zijn in de positie van consument gekomen, claimen hun recht en raken het vertrouwen kwijt als de overheid onvoldoende antwoord kan geven. Niet alleen is zo de vraag gegroeid, maar ook het aanbod. Veel voorzieningen zijn geprofessionaliseerd en daarmee duurder geworden. Door specialisatie is er een lappendeken aan voorzieningen ontstaan; voor elk probleem een instelling of hulpverlener. De grenzen van onze verzorgingsstaat komen in zicht. De kosten nemen snel toe terwijl de effectiviteit afneemt. Er blijven groepen die structureel in een achterstandspositie zitten en het verschil met groepen die het goed hebben, neemt toe.

Er ligt een enorme uitdaging voor overheid, burgers en maatschappelijke organisaties om te werken aan een nieuwe aanpak. De Wmo en Welzijn nieuwe stijl kunnen hierbij als krachtige katalysatoren werken. Participatie, zelfredzaamheid en eigen kracht zijn de begrippen waar het om gaat. Het zelforganiserend vermogen ligt bij mensen en hun netwerken zelf. Dat is de basis voor de sociale duurzaamheid van een samenleving. Maatschappelijke organisaties en de overheid ondersteunen en faciliteren slechts. Dit vergt wel een culturomslag bij gemeenten, maar zeker bij maatschappelijke organisaties.

Concreet gaat het om het verbeteren van de relatie tussen gemeenten en instellingen en verbetering van de professionele kwaliteit van het welzijnswerk¹. Het doel is om vaardigheden te ontwikkelen om de burger beter te bereiken, te betrekken en anders te ondersteunen. Er moet geïnvesteerd worden in het aanleren van nieuwe vaardigheden en competenties van medewerkers en het aanpassen van beroepscompetenties. Dit met als doel dat de burger meer zelf gaat organiseren in en met de eigen omgeving. Daar waar nodig ondersteunt het welzijnswerk. Bij de doelgroepen die meer ondersteuning nodig hebben, zal het welzijnswerk dan ook meer ondersteuning kunnen bieden. De echte verandering zit er in dat er meer vanuit de burger zelf moet komen en het welzijnswerk dus pas ondersteuning biedt daar waar het nodig is.

Bestuursakkoord 2011

Daarnaast zijn er vele bezuinigingen op handen die ook zeker gevolgen zal hebben voor de Wmo en gerelateerde beleidsterreinen. Begin juni is er door de VNG gesproken over een nieuw bestuursakkoord tussen het Rijk en medeoverheden. In dit bestuursakkoord worden afspraken vastgelegd over de wijze waarop gemeenten en andere overheden (IPO en UvW) hun verantwoordelijkheden invullen en welke financiële middelen daarvoor beschikbaar worden gesteld.

In dit bestuursakkoord staan een aantal voorgenomen decentralisaties die plaatsvinden op de volgende beleidsterreinen:

1. Werken naar vermogen
2. Begeleiding AWBZ
3. Jeugdzorg
4. Ruimte, natuur en economie
5. Water

¹ Welzijnswerk sociaal-cultureel of maatschappelijk werk ter bevordering van het welzijn van de mens. Welzijn en zorg sluiten op elkaar aan. Een verschil is dat er voor welzijn geen recept, toestemming of indicatie nodig is. Hierdoor is welzijn snel toegankelijk en laagdrempelig.

De gemeenten hebben het akkoord overgenomen, uitgezonderd de paragraaf Werken naar vermogen. Over dit laatste onderdeel zijn op dit moment de onderhandelingen nog gaande. Hierbij gaat het vooral over de financiële tegemoetkoming vanuit de landelijke overheid.

Hieronder volgt een korte toelichting per voorgenomen decentralisatie. De beleidsterreinen ruimte, natuur en economie en water worden in dit stuk niet verder besproken gezien ze geen raakvlakken hebben met de Wmo.

Ad 1. De Wet werken naar Vermogen is evenals de Wmo een participatiewet. De verzorgingsstaat houdt op met bestaan. Deze is niet meer betaalbaar, maar ook de zienswijze op participeren verandert. De verzorgingsstaat wordt een participatiestaat. Hierin wordt arbeid steeds belangrijker, immers als je ondersteuning nodig hebt moet je ook in staat zijn om dit financieel op te brengen. En om dat te kunnen, moet je werken. Ook het hebben van een eigen netwerk wordt steeds belangrijker, in je eigen netwerk kan je de hulp vinden die nodig is om een aantal beperkingen te kunnen compenseren in plaats dat een beroep gedaan moet worden op de gemeente. Zowel vanuit de Wet werken naar Vermogen als vanuit de Wmo zal een cliënt begeleidt moeten worden naar een redelijk zelfstandig bestaan. Participatie is inclusief beleid; integraal beleid (Wet werken naar vermogen, Wmo, onderwijs enz) is noodzakelijk.

Ad 2. Het Rijk heeft besloten de functie begeleiding uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) te schrappen en de extramurale AWBZ-begeleiding onder de reikwijdte van de compensatieplicht van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) te brengen.

De activiteiten die onder de extramurale AWBZ-functie begeleiding vallen, worden onder de compensatieplicht van de Wmo gebracht. Dit is *inclusief* het vervoer dat aan de begeleidingsactiviteiten verbonden is.

In het regeerakkoord is afgesproken dat gemeenten vanaf 2013 verantwoordelijk zijn voor die mensen die voor het eerst of opnieuw een beroep doen op begeleiding en dat gemeenten vanaf 2014 verantwoordelijk zijn voor alle mensen die in aanmerking komen voor begeleiding. Dit betreft een landelijke overdracht van AWBZ naar gemeenten van 180.000 personen. Dit is een zeer diverse groep op leeftijd, aandoening en mate van ondersteuningsbehoefte. Een groep waar maatwerk voor geleverd moet worden. Cliënten die al voor 1 januari 2013 een AWBZ-indicatie hebben, behouden hun recht totdat die indicatie afloopt, met dien verstande dat dit recht uiterlijk eindigt op 1 januari 2014.

In 2012 dient voldoende tijd besteed te worden om een visie te bepalen en die uit te werken naar een uitvoerbaar model wat betreft de overgang van AWBZ taken naar de gemeente. Vervolgens zal snel duidelijk moeten zijn hoe de gemeente deze taak concreet gaat uitvoeren.

Ad 3. Jeugdzorg

Gemeenten worden verantwoordelijk voor de uitvoering van de gehele zorg voor kinderen, jongeren en hun opvoeders. Doordat de verschillende onderdelen van de jeugdzorg bij elkaar worden gebracht op en rond plaatsen waar jeugdigen en gezinnen vaak komen en onder verantwoordelijkheid van de gemeenten worden gebracht, zal integrale ondersteuning en zorg dicht bij huis makkelijker tot stand komen.

De toegang tot de jeugdzorg ligt op dit moment nog bij Bureau Jeugdzorg. Hoe dit zal zijn na de decentralisatie is op dit moment nog niet bekend. Wel zal het CJG (centrum voor jeugd en gezin) hier een belangrijke rol inspelen. Vermoedelijk zal het CJG in de toekomst de toegang zijn tot de jeugdzorg.

De opdracht aan gemeenten wordt neergelegd in een nieuw wettelijk kader, dat enerzijds recht doet aan gemeentelijke beleidsvrijheid en anderzijds jeugdigen en hun opvoeders die ondersteuning garandeert die nodig is. Voorlopige tijdsplanning is dat de overgang vanaf 2014 zal worden uitgevoerd. Dit betekent dat de gemeenten de tijd die nog rest tot 2014 goed moeten gebruiken om dit goed voor te bereiden.

Tot slot

In het bijzonder de veranderingen in de AWBZ en de jeugdzorg hebben grote gevolgen voor de gemeente, met name op de terreinen van de Wmo en het jeugdbeleid. Er komen meer taken op ons af maar het is maar de vraag of er ook voldoende middelen mee komen vanuit het Rijk om deze taken goed uit te voeren. Niet alleen zal Bergambacht voor zichzelf duidelijk moeten hebben hoe zij deze nieuwe taken wil uitvoeren, maar ook zal een samenwerking met omliggende gemeenten onontbeerlijk zijn. De taken die op ons afkomen zijn dermate groot en hebben betrekking op regionale instellingen dat Bergambacht dit niet alleen aan kan om een goede uitvoering te geven aan de taken die op ons af komen. Hierbij geldt het uitgangspunt: lokaal doen wat lokaal kan, en regionaal wat regionaal moet.

4. Visie

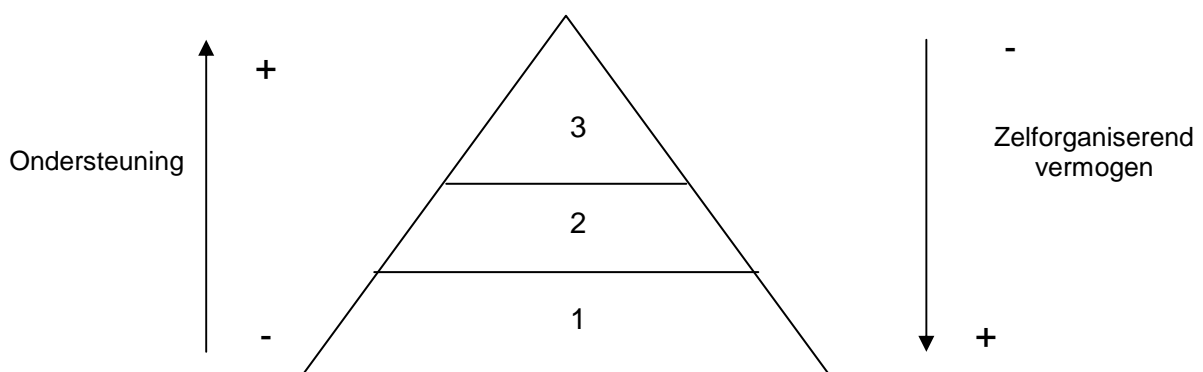
De omslag van zorgwet naar participatiewet vraagt om veranderingen bij zowel de gemeente, de burger als de betrokken instellingen. Daarnaast zullen ook de landelijke ontwikkelingen zorgen voor veel veranderingen in het werken in en rond de Wmo. Er komen immers steeds meer taken over naar de gemeente.

Het doel van de Wmo is om iedere burger in staat te stellen om volwaardig deel te nemen in de samenleving, iedere burger met en zonder beperking. Dit geldt voor alle levensgebieden: onderwijs, werk, vrije tijd, vrijwilligerswerk, etc. Participatie draagt bij aan het welzijn van mensen en aan de leefbaarheid van de gemeenschap als totaal.

Meedoen is onlosmakelijk verbonden met het zelforganiserend vermogen van mensen. Het gaat dan niet alleen over de manier waarop iemand zichzelf weet te verzorgen, maar ook over de manier waarop mensen in staat zijn hun netwerk te mobiliseren. Dit netwerk kan bestaan uit familie en vrienden, maar ook uit mensen in de buurt of van een school, vereniging of kerk. Het opbouwen van een netwerk gaat meestal spontaan, maar er kan ook bewust aan worden gewerkt.

Door allerlei omstandigheden kunnen mensen niet (meer) in staat zijn om het eigen netwerk in stand te houden of weer uit te bouwen als er mensen uit dit netwerk wegvallen. Factoren als leeftijd, psychische gesteldheid en het hebben van werk en inkomen spelen hierbij een rol.

Grofweg is het zelforganiserend vermogen in drie velden op te delen: zelfredzaam, tijdelijke ondersteuning en duurzame ondersteuning. Hieronder in schema weergegeven:

Zelfredzaam (1)

Burgers, buurten, gezinnen maar ook verenigingen en stichtingen zijn in beginsel zelf verantwoordelijk voor het eigen welzijn en dat van hun naasten. Hier volgt uit dat ze zelf activiteiten ondernemen, zelf dingen organiseren en zelf betalen. Dat kunnen mensen alleen doen of samen met anderen. We gaan er vanuit dat mensen elkaar weten te vinden. Van mensen wordt verwacht dat ze eerst zelf initiatief nemen en de eigen en onderlinge problemen weten op te lossen. Dit kan gaan over het organiseren van hulp rondom een familielid met een beperking of het samen organiseren van een buurtactiviteit. Het overgrote

deel van de mensen is in staat om het eigen leven goed te organiseren, alleen en met de hulp van anderen.

De gemeente heeft hierin een voorwaarde scheppende rol en investeert in een netwerk van basisvoorzieningen, zoals: scholen, bibliotheek, sport- en cultuurverenigingen en welzijnsvoorzieningen. De gemeente schept de condities waarbinnen iedereen zijn verantwoordelijkheid kan nemen.

Tijdelijke ondersteuning (2)

Er is ook een groep mensen die tijdelijk niet in staat is om het eigen leven op de rit te krijgen. Deze groep heeft tijdelijk extra ondersteuning nodig. Het kan gaan om ondersteuning bij de opvoeding (via het CJG), het organiseren van re-integratietrajecten voor mensen zonder baan of een individuele voorziening zoals hulp bij het huishouden. Het doel is om de zelfredzaamheid van mensen weer te herstellen en om de beweging naar duurzame ondersteuning te vertragen. Dit kan professionele ondersteuning zijn, maar dat hoeft niet. Een sociaal netwerk kan een belangrijke aanvulling zijn op de eigen kracht. Soms moeten mensen worden geholpen om de eigen kracht te versterken door ze bijvoorbeeld te ondersteunen in het vinden van activiteiten die bij ze passen. De ondersteuning kan hierbij geregistreerd worden vanuit het reeds bestaande Signalerings- en Verwijs netwerk.

Duurzame ondersteuning (3)

Voor een kleine groep mensen is meedoen op eigen kracht niet vanzelfsprekend. Deze groep kampt met complexe en vaak langdurige problemen die vragen om permanente ondersteuning en zorg. Dit kan gaan om mensen met een beperking, psychische problemen of gezinnen in de knel. Deze mensen doen (al dan niet uit zichzelf) een beroep op de ondersteuning van de gemeente. In veel gevallen zal de gemeente deze ondersteuning door een professionele instelling laten uitvoeren. De ondersteuning kan hierbij geregistreerd worden vanuit het reeds bestaande Signalerings- en Verwijs netwerk.

Uit diverse landelijke onderzoeken (onder andere Centraal Planbureau) blijkt dat de verdeling van inwoners over deze drie groepen grofweg als volgt is:

1. ongeveer 85% van de inwoners is zelfredzaam;
2. ongeveer 10% van de inwoners komt tijdelijk in de problemen; en
3. ongeveer 5% van de inwoners heeft duurzame ondersteuning nodig.

Het doel is om het zelforganiserend vermogen van de inwoners te versterken, zowel op individueel als op groepsniveau. Hierdoor zal de onderlinge ondersteuning worden versterkt en het beroep op individuele voorzieningen dalen. Dit is niet zozeer ingegeven om tot een kostenbesparing te komen, maar vanuit het besef dat het welzijn van mensen eerder wordt verbeterd door betekenisvolle relaties dan door de aanwezigheid van individuele voorzieningen. Gezien de aangekondigde bezuinigingen en veranderingen in de AWBZ is het wel duidelijk dat een kostenbesparing nodig is om duurzame ondersteuning te kunnen garanderen.

Hoe ziet de toekomst van de gemeente Bergambacht er uit?

De gemeente Bergambacht is een gemeente waar mensen verantwoordelijkheid nemen voor elkaar. Een gemeente waar iedereen zoveel mogelijk zijn leven vorm kan geven naar eigen inzicht en zelfredzaam is. Een gemeente waar het prettig leven is, omdat iedereen er onderdeel kan zijn van sociale verbanden, zich er thuis voelt en meedoet.

5. De kaders

Naast een visie hoe de gemeente Bergambacht er in de toekomst uit zou moeten zien, zijn er ook kaders waar de gemeente rekening mee dient te houden. Zo zijn er wettelijke (landelijke) kaders maar ook al door de gemeente Bergambacht vastgestelde kaders. Hieronder is een opsomming van de diverse kaders te lezen.

Landelijke kaders

De landelijke kaders staan in de wettekst van de Wmo. Hierin staan de 9 prestatievelden gedefinieerd waarop beleid moet worden ontwikkeld in het vierjarig beleidsplan:

1. het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
2. op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
3. het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
5. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
6. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
7. maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en huiselijk geweld
8. het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen
9. het bevorderen van verslavingsbeleid.

Visie document Bergambacht

De gemeenteraad heeft op 21 februari 2006 het gemeentelijk visiedocument vastgesteld. In dit document wordt een doorkijk gegeven naar de toekomst van de gemeente.

De missie van Bergambacht staat duidelijk omschreven in dit visiedocument:

Een zelfstandige gemeente die voor haar inwoners de kwaliteit van het bestaan als belangrijke leidraad voert en dit wil realiseren door het ontwikkelen en aanbieden van een hoogwaardig pakket van diensten en producten, met een duidelijk accent op de woon- en leefomgeving. Hierbij moet worden opgemerkt dat de gemeente een bijzondere verantwoordelijkheid heeft voor individuen en kwetsbare groepen in de plaatselijke samenleving,
Dit moet gerealiseerd worden binnen het kader van het beschikbare gemeentelijke budget.

Coalitieprogramma 2010 – 2014

In het coalitieprogramma staan diverse (aandachts)punten genoemd voor de komende jaren die betrekking hebben op de Wmo:

- Een op de toekomst gericht vrijwilligersbeleid, omdat vrijwilligers onmisbaar zijn voor het in stand houden van voorzieningen / de leefbaarheid in een dorp.
- kwaliteitsverbetering van de Groene Harthopper. Gebruiksmogelijkheden meer bekend maken aan diverse doelgroepen.
- Bij bezuinigingen is het Rijksbeleid leidend.
- De door het Rijk overgedragen taken moeten in principe uitgevoerd worden voor het budget dat het Rijk beschikbaar stelt.
- Gehandicapten en mensen met een chronische ziekte moeten net als alle andere inwoners gelijke kansen krijgen.
- Mantelzorgers ondersteuning bieden in de vaak zware taak die op hun schouders rust, o.a. door een goede coördinatie van de vrijwilligerszorg.

- Het bieden van positieve ondersteuning (en dus investering) aan de jeugd, hun (groot)ouders, opvoeders, buren en jeugdwerkers/vrijwilligers van gemeenten, verenigingen en kerken.
- Stimuleren, steunen en behouden van vrijwilligerswerk en mantelzorg, zodat de ouderen in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen en genieten van de dingen die zij zelf waardevol vinden.
- Goede dienstverlening vanuit het Wmo-loket.
- Voldoende voorzieningen om ouderen zelfstandig te kunnen laten functioneren.
- Voldoende levensloopgeschikte woningen.

Een aantal van deze (aandachts)punten zijn al opgenomen beleid wat al reeds is vastgesteld door de raad. Zo is het bieden van positieve ondersteuning aan de jeugd en hun opvoeders één van de hoofdpunten binnen de ontwikkelingen van een Centrum voor Jeugd en Gezin en is het ondersteunen van mantelzorgers een kernpunt binnen het vrijwilligersbeleid en informele zorg.

Financieel kader

In het coalitieprogramma staat dat de door het Rijk overgedragen taken *in principe* moet worden uitgevoerd binnen het budget dat het Rijk beschikbaar stelt. De individuele voorzieningen zijn een "open einde regeling". Als een voorziening geïndiceerd is, zal deze hoe dan ook toegekend moeten worden ook al is het budget op.

De Wmo omvat vele beleidsterreinen van de gemeente. Dit maakt het lastig om een compleet overzicht te geven van de financiën die met de Wmo te maken hebben.

De gemeente ontvangt (via het Centraal Administratie Kantoor) de eigen bijdrage die cliënten moeten betalen als zij bepaalde individuele voorzieningen (zoals de hulp bij het huishouden) ontvangen, dit is inkomensafhankelijk. Bij het vaststellen van de middelen die het Rijk overgedragen heeft aan de gemeenten is hier al rekening mee gehouden. Het is mogelijk om bij een aantal voorzieningen een (hogere) eigen bijdrage op te leggen die er nu nog niet is (bv. bij scootmobielen). Dit zal onderzocht worden bij het opstellen van de nieuwe verordening individuele voorzieningen maatschappelijke ondersteuning.

Het feit dat de individuele voorzieningen die voorheen via de Wvg verstrekt werden in de algemene middelen vanuit het gemeentefonds verwerkt zitten, maakt het lastiger om een duidelijk overzicht te maken hoeveel geld voor de Wmo beschikbaar wordt gesteld door het Rijk. Het gaat immers om bedragen die zijn opgehoogd door indexaties maar ook aan veranderingen onderhevig zijn geweest aan beleidsveranderingen met financiële gevolgen. Daarnaast blijft het zoals gezegd een open einde regeling en kan een uitgebreide woningaanpassing bijvoorbeeld al voor een grote verandering in het budget zorgen. Tot 2011 is er in de gemeentefonds voor de hulp bij het huishouden een geormerkt budget opgenomen. Voor alle andere voorzieningen is het budget in het gemeentefonds dus niet geormerkt.

Het financiële kader voor de uitvoering van de Wmo is tot 2012 tweeledig:

1. het beschikbare gemeentelijke budget; en
2. de beschikbaar gestelde rijksmiddelen (Wmo budget voor hulp bij het huishouden)

De door het rijk beschikbaar gestelde en geormerkte middelen zijn dus alleen voor de uitvoering van de hulp bij het huishouden. Vanaf 2012 zijn deze middelen niet meer geormerkt en is het aan de gemeente in hoeverre zij meer of minder beschikbaar stellen in de gemeente begroting. Door het oorspronkelijke budget jaarlijks minimaal te indexeren, is er wel een indicatie voor het bedrag voor de Wmo hulp bij het huishouden is in het gemeentefonds.

Alle andere algemene voorzieningen, preventieve activiteiten en het bevorderen van de sociale samenhang worden gefinancierd uit het gemeentelijk beschikbare budget. Ook de middelen voor de nieuwe functie begeleiding die vanaf 2013 overkomt, worden vermoedelijk

niet geormerkt in het gemeentefonds opgenomen. Ook voor deze nieuwe taak zal gelden dat het binnen de beschikbaar gestelde middelen moet worden uitgevoerd.

Het financieel kader voor de Wmo luidt als volgt:

Vanaf 2012 zijn er geen specifiek geormerkte rijksmiddelen meer voor de Wmo. Het financiële kader voor alle Wmo gerelateerde taken is vanaf dan het gemeentelijk budget 2011 én de geormerkte Wmo middelen 2011 die beide jaarlijks geïndexeerd worden met het index cijfer uit het gemeentefonds en zo samen het totale Wmo budget vormen voor de individuele hulpmiddelen. Vanaf 2013 zal hier het budget voor de gedecentraliseerde taken bijkomen.

Gemeentelijke uitgangspunten

Het voorstel is om bij de invulling van de Wmo en de verdere uitwerking van bovenstaande visie en vaststaande kaders de volgende uitgangspunten te hanteren:

Iedereen doet mee

Maar iedereen is wel zelf verantwoordelijk voor de regie over zijn of haar leven. Een deel van de mensen kijkt nu nog te snel naar de overheid voordat zij zelf naar oplossingen zoeken.

De sociale samenleving wordt gestimuleerd

Burgers zijn niet alleen verantwoordelijk voor zichzelf, maar ook voor elkaar. Ze worden geacht elkaar waar nodig te helpen deel te nemen aan de samenleving. Daarbij wordt gedacht aan burenhulp en vrijwilligerswerk, maar ook aan het sociale gezicht van bedrijven en aan allerlei vormen waarin mensen zich organiseren om samen aan bepaalde doelen te werken, zoals verenigingen, kerken, werkgroepen en buurtcomités. De gemeentelijke overheid stimuleert en faciliteert dit waar dat nodig is. De rol van de gemeente hierbij is dat ze moet voorzien in collectieve ondersteuning van de algemene lokale voorzieningen waar alle burgers gebruik van kunnen maken, ook de kwetsbare inwoners. Voorbeelden van deze collectieve ondersteuning of ook wel algemene voorzieningen genoemd, zijn sociaal en culturele activiteiten, een klussendienst of een 'tafeltje dekje'.

Maatwerk voor knelpunten

Indien nodig moet de gemeente voorzien in een persoonsgericht ondersteuningsaanbod voor kwetsbare inwoners. Dit moet gericht zijn op die knelpunten waarvoor ze vanuit de eigen mogelijkheden en ondanks de steun van de directe omgeving en/of algemene voorzieningen onvoldoende oplossingen kunnen vinden. Maatwerk dus. Hiervoor is een efficiënte ondersteuning nodig van de meest aangewezen organisatie. Het Bergambachtse Signalerings- en Verwijs netwerk regisseert dit en zorgt ervoor dat cliënten niet onnodig worden doorverwezen of belanden bij een organisatie die niet de juiste ondersteuning kan bieden.

Grotere nadruk op de zelfredzaamheid van de burger

Binnen diverse beleidsterreinen is een groeiende nadruk op zelfregie: het vermogen van iemand om zelfstandig te beslissen hoe zijn leven op verschillende levensgebieden (zoals wonen, werken en sociale contacten) er uit moet zien. Hiervoor is meer zelfredzaamheid nodig, dit is het vermogen om zelf voorzieningen te treffen die deelname aan het maatschappelijk verkeer mogelijk maakt.

Burgers die over voldoende eigen mogelijkheden beschikken (zoals inkomsten of een sterk sociaal netwerk), zullen steeds meer zelf oplossingen moeten bedenken en regelen. Zij zullen ook zelf meer moeten betalen aan de eigen bijdrage dan mensen met minder financiële mogelijkheden (de Wmo kent een inkomensafhakenlijke eigen bijdrage) Clienten met een relatief hoog inkomen worden niet uitgesloten tot het ontvangen van een voorziening maar moeten zoals gezegd wel een hogere eigen bijdrage betalen. Mensen die niet de (financiële) middelen of mogelijkheden hebben om zelf oplossingen te regelen, worden ondersteund door de gemeente. Hierbij zal altijd bekeken worden of en hoe

de zelfredzaamheid van deze cliënt alsnog vergroot kan worden waardoor wellicht in de toekomst minder ondersteuning vanuit de gemeente nodig is. Of en wanneer iemand in aanmerking komt voor individuele voorziening staat vastgelegd in de verordening individuele voorzieningen maatschappelijke ondersteuning en het bijbehorende financieel besluit.

Beheersbaar en doelmatig beleid

De uitvoering van de Wmo dient op lange termijn houdbaar te zijn. In dit kader is het belangrijk dat wij inzetten op een beheersbaar en doelmatig beleid. We willen onze ondersteuning zo inrichten dat we ook op lange termijn in staat zijn de individuele verstrekkingen op een aanvaardbaar peil te houden. Anderzijds gaan we op zoek naar creatieve mogelijkheden om bestaand beleid met minder kostbare middelen te realiseren. Dit kan bijvoorbeeld door meer algemene voorzieningen op te zetten die voor iedereen toegankelijk zijn en kunnen bijdrage aan de participatie. Een voorbeeld hiervan is een algemene klussendienst (die al beschikbaar is in Bergambacht) of een algemeen toegankelijke was- en strijkdienst. Ook (zorg)aanbieders en (zorg)verzekeraars bieden vaak voorzieningen en activiteiten aan die wellicht als algemene voorziening aangemerkt kunnen worden.

Samenwerking staat centraal

Door het bevorderen van intensieve samenwerking tussen professionele instellingen en informele netwerken kunnen aan mensen met beperkingen oplossingen op maat geboden worden. Deze oplossingen kunnen aangemerkt worden als goedkoopst compenserend. Daarnaast zal er ook een samenwerking nodig blijven met omliggende gemeenten in de Krimpenerwaard maar ook buiten de K5, met bijvoorbeeld Gouda en Krimpen aan de IJssel.

6. Een korte terugblik naar 2007-2011

In het Wmo beleidsplan 2007-2011 staan diverse acties benoemd die uitgevoerd moesten worden, hierbij moest rekening gehouden worden met de uitgangspunten zoals die in het Wmo beleidsplan vastgesteld waren. De acties waren:

1. *Ontwikkeling lokaal loket (start 2007)*

Het Wmo loket is in 2007 gestart en loopt goed. Het spreekuur in Berkenwoude is beëindigd doordat er te weinig aanloop was. In Ammerstol is het loket officieel nog open hoewel daar ook relatief weinig aanloop is. Ook bij het WWZ-loket (wonen-welzijn-zorg loket) wat voor de komst van de Wmo inloopsprekuren had in de drie kernen, was de aanloop niet groot. Dit wil niet zeggen dat er geen behoefte is aan advies maar blijkbaar is een loket niet de juiste manier om aansluiting te vinden bij de vraag. Dit blijft continu onder de aandacht door te zoeken naar andere manieren om de informatie over te brengen. Zo kan er indien gewenst een afspraak gemaakt worden voor een huisbezoek door de consulenten waar informatie wordt uitgewisseld. Als er een nieuwe aanvraag voor de Wmo wordt ingediend, gaan de consulenten altijd op huisbezoek.

2. *Regionale visie en uitvoeringsplan OGGZ*

de regionale visie is in 2007 vastgesteld in de regio (ISMH) en door alle lokale colleges en is als bijlage opgenomen bij het uiteindelijke Wmo beleidsplan. Regionaal wordt in 2011 gewerkt aan een nieuwe visie.

3. *Gezondheidsbeleid 2007-2010*

Het gezondheidsbeleid is in 2007 vastgesteld door de regio en bevat 3 speerpunten: overmatig alcohol gebruik, overgewicht en psychosociale problematiek bij ouderen en bij jeugdigen. Vermoedelijk komen in de nieuwe, nog vast te stellen gezondheidsnota dezelfde speerpunten terug.

4. *Participatiebeleid Wmo*

In 2008 is het Wmo platform gestart. Hierin zitten inwoners van de gemeente Bergambacht met kennis, ervaring of deskundigheid van de negen prestatievelden van de Wmo. Dit platform geeft gevraagd en ongevraagd advies over alle onderdelen die de Wmo bevat. Naast het Wmo platform worden er ook andere vormen van participatie

ingezet om instellingen en inwoners te betrekken bij onder andere beleidsontwikkeling. Zo worden er intermediairs geraadpleegd, informatie avonden georganiseerd en bijvoorbeeld enquêtes uitgezet onder inwoners en/of belanghebbende instellingen en organisaties.

5. *Jeugdnota*

De Jeugdnota is in 2008 geactualiseerd. Hieruit zijn diverse actiepunten gekomen die jaarlijks uitgewerkt en uitgevoerd worden. Speerpunten zijn onder andere het bevorderen van jeugdparticipatie voor alle doelgroepen en het ontwikkelen/verbeteren van goede jongereninformatie.

6. *Nieuwe subsidie verordening*

In 2009 is de nieuwe subsidie verordening vastgesteld door de gemeenteraad. Er zijn diverse ontwikkelingen (o.a. project Regeldrukvermindering vanuit de VNG) waardoor er onderzocht moet worden of de verordening eventueel aangepast en gewijzigd moet worden

7. *Verantwoording en monitoring wmo (vanaf 2008)*

Dit gebeurt jaarlijks via kwartaalrapportages en de jaarlijkse verantwoording conform de wettekst aan het Rijk. In 2010 is er voor gekozen om geen klanttevredenheidsonderzoek via het SGBO te doen. De vastgestelde vragenlijst gaf weinig ruimte voor lokale vragen. In 2011 wordt gebruik gemaakt van diverse evaluaties binnen en buiten de gemeentelijke organisatie. Deze worden gebundeld en geanalyseerd.

8. *Vrijwilligersbeleid en informele zorg*

De nota vrijwilligersbeleid en informele zorg is in 2011 vastgesteld. Voorgestelde speerpunten zijn onder andere gericht op het verbeteren en vernieuwen van activiteiten op het gebied van het ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers.

9. *Pact van Savelberg 2008-2011 (lokaal én regionaal)*

Regionaal en lokaal heeft het Pact geen vervolg gekregen. Wel zijn delen van het Pact al ingebed in de Wmo en zijn andere onderwerpen via onder andere de Woonvisie ingebed. In 2012 wordt de Woonvisie geactualiseerd met (integrale) inbreng van de afdeling samenleving.

10. *Verordening individuele voorzieningen*

De verordening is in 2009 aangepast en vastgesteld door de gemeenteraad. Mede door De Kanteling (Welzijn nieuwe stijl) en andere ontwikkelingen moet de verordening aangepast worden en ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden worden.

11. *Ouderennota*

In 2010 is de nieuwe ouderennota vastgesteld door de gemeenteraad. Speerpunten in deze nota zijn: bevorderen van zelfredzaamheid, traceren en voorkomen van eenzaamheid en kwetsbaarheid, werken aan een vraaggericht aanbod, het verfijnen van de informatievoorziening, het bevorderen van een gezonde levensstijl, het ondersteunen van mantelzorgers en de kracht van ouderen betrekken bij het vrijwilligerswerk.

12. *Lokaal implementatieplan Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)*

Er wordt hard gewerkt aan het ontwikkelen van een lokale CJG. Daarnaast wordt regionaal samengewerkt met alle betrokken partners voor het ontwikkelen van een back office met instellingen die goed met elkaar samenwerken en waar gewerkt wordt met de 1 gezin – 1 plan methodiek.

Gezien het feit dat deze actieplannen allemaal een eigen evaluatiemoment kennen en sommige zeer recentelijk zijn vastgesteld, is het dubbelop om op dit moment een uitgebreide evaluatie te laten plaatsvinden op de genoemde acties. Wel wordt bij elke evaluatie en mogelijke aanpassing van de uitvoeringsplannen goed bekeken in hoeverre de benoemde uitgangspunten en uitvoeringsplannen passen binnen de Wmo kaders.

7. Inventarisatie huidig gemeentelijk beleid

Door de regering zijn zoals gezegd 9 prestatievelden gedefinieerd waarop beleid moet worden ontwikkeld. Uit de prestatievelden blijkt ook dat de Wmo veel raakvlakken heeft met andere wetten en beleidsonderwerpen. Zo heeft de Wmo grote raakvlakken met jeugdbeleid, gezondheidsbeleid, ouderenbeleid, vrijwilligersbeleid, huisvestingsbeleid, openbare werken etc. Met de komst van de Wmo is het belang van integraal werken alleen maar groter en noodzakelijker geworden, niet alleen binnen het gemeentehuis maar ook in relatie met alle betrokken partijen.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van wat de negen prestatievelden precies inhouden en welke resultaten in het algemeen nagestreefd worden.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven welke bestaande beleidsnota's er zijn per prestatieveld.

Prestatieveld	Relatie met gemeentelijk beleid
1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten	Jeugdnota (2008) Ouderennota (2010) Nota Vrijwilligers en informele zorg (2011) Integraal veiligheidsbeleid gemeente Bergambacht 2009-2012 Speelruimtebeleid 2011-2015 Leefbaarheidplan K5 (2009) Woonvisie K5 (2007, 2011) Subsidiebeleid (2009) Visie en uitwerkingsplan recreatie toerisme K5
2. Op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden	Jeugdnota (2008) Lokaal implementatieplan CJG (2010) Gezondheidsbeleid 2007-2010 Subsidiebeleid (2009)
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning	Jeugdnota (2008) Ouderennota (2010) Nota Vrijwilligers en informele zorg (2011) Lokaal implementatieplan CJG (2010) Gezondheidsbeleid 2007-2010 Nota burgerparticipatie (2007)
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers	Nota Vrijwilligers en informele zorg (2011) Ouderennota (2010) Subsidiebeleid (2009)
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem	Nota Vrijwilligers en informele zorg (2011) Ouderennota (2010) Gezondheidsbeleid 2007-2010 Verordening individuele voorzieningen (2009) Jeugdnota (2008) Regionale visie OGGZ (2007) Subsidiebeleid (2009) Woonvisie K5 (2007, 2011)
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer	Verordening individuele voorzieningen (2009) Nota Armoede te lijf in de K5, minimabeleid 2009-2011
7. Maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en	Regionale visie OGGZ (2007) Subsidiebeleid (2009)

huiselijk geweld	
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen	Regionale visie OGGZ (2007) Gezondheidsbeleid 2007-2010
9. Het bevorderen van verslavingsbeleid	Regionale visie OGGZ (2007) Gezondheidsbeleid 2007-2010

8. Hoe nu verder

De komende jaren zal er veel gaan veranderen in de taken van de gemeente, waarvoor een gedegen voorbereiding noodzakelijk is. Zo zijn er de voorgenomen decentralisaties die na het bestuursakkoord tussen gemeente en Rijk zo goed als zeker doorgang zullen vinden, de aangekondigde bezuinigingen, de landelijke projecten die lokaal in- en doorgevoerd moeten worden en tot slot zijn er gemeentelijke nota's die de komende tijd geactualiseerd dienen te worden.

Net zoals het vorige vierjaren beleidsplan Wmo vormt ook deze nota de algemene kaders voor de verdere invulling en uitvoering van actieplannen. Hiermee is het mogelijk om de integraliteit en de afstemming van de verschillende visies per beleidsterrein op elkaar af te stemmen en te bewaken.

De gemeentelijke uitgangspunten die eerder genoemd zijn, zijn:

1. iedereen doet mee
2. de sociale samenleving wordt gestimuleerd
3. maatwerk voor knelpunten
4. grotere nadruk op de zelfredzaamheid van de burger
5. beheersbaar en doelmatig beleid
6. samenwerking staat centraal

In alle Wmo-gerelateerde onderdelen die de komende jaren worden uitgewerkt, dienen deze uitgangspunten terug te komen.

Op de volgende onderdelen dient de komende 4 jaar actie worden ondernomen:

1. *Communicatieplan Wmo*: zoals al meerdere keren aangegeven is, verandert er de komende jaren veel in de gemeentelijke taken. Dit zullen de burgers ook gaan merken. Deze overgang moet zo soepel mogelijk verlopen. Burgers (maar ook betrokken instellingen en verenigingen) moeten dan ook goed geïnformeerd worden. Hiervoor zal een communicatieplan Wmo opgesteld worden waarin bekeken wordt welke manier van informeren het best bij welke doelgroep hoort en op welk moment dit moet gebeuren.
2. *Regionale visie en uitvoeringsplan OGGZ*: in samenspraak met alle gemeenten in de regio Midden-Holland wordt een nieuwe visie en uitvoeringsplan opgesteld voor de OGGZ. In dit onderdeel worden de laatste drie prestatievelden (maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingsbeleid) van de Wmo uitgewerkt. Gouda krijgt, als centrumgemeente, voor de uitvoering van de OGGZ aanvullende rijksmiddelen.
3. *Gezondheidsbeleid*: landelijk zijn de speerpunten in 2011 bekend gemaakt en dienen alle gemeenten vervolgens in 2012 een nieuwe gezondheidsnota te hebben vastgesteld conform de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv).
4. *Subsidieverordening*: door diverse ontwikkelingen (project regeldrukvermindering van de VNG) en veranderingen in en rond de Wmo zal in 2012 het subsidiebeleid en de subsidieverordening getoetst worden en indien nodig aangepast worden.
5. *Verordening individuele voorzieningen*: in 2012 wordt de verordening 'gekanteld' en ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

6. *Nota Vrijwilligerswerk en mantelzorg*: de nota vrijwilligerswerk en mantelzorg is in 2011 vastgesteld.
7. *Overgang AWBZ taken naar de gemeente*: de gemeente zal een visie moeten opstellen hoe zij de overgang van taken van de AWBZ naar de gemeente wil vormgeven en uitvoeren. Vervolgens zullen (al dan niet in samenwerking met andere gemeenten) afspraken gemaakt moeten worden met betrokken instellingen om de geplande uitvoering te kunnen realiseren.
8. *Decentralisatie Jeugdzorg*: ook voor de overgang van de jeugdzorg naar de gemeenten zal een visie moeten worden opgesteld. Vervolgens zullen (al dan niet in samenwerking met andere gemeenten) afspraken gemaakt moeten worden met betrokken instellingen om de geplande uitvoering te kunnen realiseren.
9. *Nota minimabeleid en Wet Werken naar Vermogen*: de invulling en uitvoering van het minimabeleid en de Wet naar Vermogen zal door de K5 organisatie worden opgepakt. Gezien de directe relatie met het Wmo beleid zal afstemming tussen de K5 organisatie en de gemeente Bergambacht noodzakelijk zijn op beide onderdelen.
10. *Ouderennota*: de huidige ouderennota kent een looptijd van 2010-2014. In 2014 (uiterlijk 2015) zal dan ook een nieuwe ouderennota moeten worden vastgesteld.
11. *Jeugdnota*: de recente jeugdnota is in 2008 vastgesteld door de gemeenteraad. In 2012 zal dan ook gestart moeten worden met het opstellen van een actualisatie van de jeugdnota.

Opgemerkt moet worden dat bovenstaande beleidsonderwerpen niet per definitie onder de Wmo vallen, maar wel dat ze grote (wettelijke) raakvlakken met de Wmo hebben. Voor deze nieuwe plannen moet binnen de vastgestelde Wmo kaders nieuw beleid ontwikkeld worden. Bij het opstellen van de genoemde plannen zal de reguliere procedure gevolgd worden.

Naast de genoemde beleidsterreinen staat in de Wmo ook dat de gemeente elk jaar een verantwoording af moet leggen aan het rijk en haar inwoners over wat de gemeente gedaan. Hiervoor moet er een systematiek ontwikkeld worden met betrekking tot monitoring, klanttevredenheid en evaluatie. Ook hiervoor zal een apart plan worden opgesteld.

Planning

Elk actieplan moet de reguliere procedures volgen om tot de kaderstelling van dat beleidsonderdeel te komen. Om de relatie met de Wmo duidelijk en zichtbaar te houden, wordt voorgesteld om in elk beleidsplan een paar vaststaande onderdelen terug te laten komen.

Deze zijn:

- Wat is de relatie met de Wmo, bij welk prestatieveld hoort het?
- Hoe wordt de participatie voor dit beleidsterrein geregeld van zowel burgers als instellingen/organisaties?
- Hoe wordt er omgegaan met vrijwilligers en/of mantelzorgers?
- Hoe verhoudt het geven van voorlichting en advies van dit beleidsonderwerp zich met de taken van het Wmo loket, moeten de consultants op dit onderwerp ook informatie en advies kunnen verstrekken en hoe wordt deze kennis overgedragen?
- Communicatie naar de inwoners van Bergambacht, hoe wordt dit vormgegeven en op welke momenten / frequentie

En tot slot dienen, zoals eerder gezegd, de gemeentelijke uitgangspunten ook terug te komen in de actieplannen. Deze uitgangspunten zijn:

1. iedereen doet mee
2. de sociale samenleving wordt gestimuleerd
3. grotere zelfredzaamheid van de burger
4. beheersbaar en doelmatig beleid
5. samenwerking staat centraal

Het is aan de afdeling Samenleving om er voor te zorgen dat de bovenstaande onderwerpen meegenomen worden in de nieuwe plannen en dat er dus integraal beleid wordt opgesteld.

Jaar	Onderwerp
2012	Subsidieverordening
	Verordening individuele voorzieningen
	Start voorbereiding overgang taken AWBZ naar gemeente: opstellen visie
	Communicatieplan Wmo
	Jeugdnota
	Regionale visie en uitvoeringsplan OGGZ
	Gezondheidsbeleid
	Start voorbereiding decentralisatie jeugdzorg
	Uitvoeringsplan voor overgedragen taken uit de AWBZ
	Nota Armoedebeleid (wordt door de K5 opgesteld)
2013 / 2014	Uitvoering en invoering van de landelijke decentralisaties
2014	Ouderennota

Bovenstaande planning is afhankelijk van besluitvorming en prioriteitstelling van zowel de raad als het college.

Inspraak

Het Wmo platform heeft op 15 februari 2011 een ongevraagd advies (een handreiking) uitgebracht aan de gemeente vooruitlopend op het opstellen van het beleidsplan Wmo. Deze handreiking is opgenomen in bijlage 3. Een aantal van deze adviezen hebben betrekking op het algemene beleidsplan en andere hebben betrekking op de verordening individuele voorzieningen. Deze laatste worden meegenomen zodra de verordening aangepast gaat worden.

In het kort adviseert het Wmo platform via deze handreiking de gemeente rekening te houden met de volgende zaken:

- De overheid moet pas in beeld komen als de eigen mogelijkheden breed zijn onderzocht en niet meer voorhanden zijn of wanneer de noodzakelijke kosten van de aanschaf van middelen voor gezonde mensen te boven gaat
- De gemeente moet goede voorlichting geven en deze herhalen om de cultuur / mentaliteit te kantelen
- De gemeente moet instellingen stimuleren om meer samen te werken door bijeenkomsten te organiseren om zo drempelverlagende verhoudingen te bevorderen.
- Het platform waarschuwt de gemeente nadrukkelijk om overbelasting te voorkomen bij het meer gaan beroepen op de eigen verantwoordelijkheid van de burger

De genoemde adviezen van het Wmo platform passen goed binnen de kaders en uitgangspunten zoals in dit vierjarig beleidsplan beschreven zijn. Zeker in de uitvoering en verdere planvorming zullen deze adviezen worden opgenomen.

Op 31 januari 2012 heeft het Wmo platform vergaderd over dit vierjarig beleidsplan. Zij kunnen unaniem instemmen met de nota en vinden het een helder, duidelijk stuk om te lezen. Wel zijn zij erg benieuwd naar de verdere uitwerking van de kaders in de actieplannen en willen daar ook graag betrokken bij blijven.

9. Tot slot

In dit beleidsplan staat de visie verwoord en de kaders die gehanteerd worden bij de verdere uitwerking van de Wmo en de bijbehorende actieplannen van 2012 tot en met 2015.

Met het vaststellen van deze beleidsnotitie is ingestemd met de volgende visie en kaders:

1. Algemene visie: de gemeente Bergambacht is een gemeente waar mensen verantwoordelijkheid nemen voor elkaar. Een gemeente waar iedereen zoveel mogelijk

zijn leven vorm kan geven naar eigen inzicht en zelfredzaam is. Een gemeente waar het prettig leven is, omdat iedereen onderdeel kan zijn van sociale verbanden, zich er thuis voelt en meedoet.

2. Financieel kader: Vanaf 2012 zijn er geen specifiek geormerkte rijksmiddelen meer voor de Wmo. Het financiële kader voor alle Wmo gerelateerde taken is vanaf dan het gemeentelijk budget 2011 én de geormerkte Wmo middelen 2011 die beide jaarlijks geïndexeerd worden met het index cijfer uit het gemeentefonds en zo samen het totale Wmo budget vormen voor de individuele hulpmiddelen.
3. Algemene uitgangspunten:
 - Iedereen doet mee
 - De sociale samenhang wordt gestimuleerd
 - Maatwerk voor knelpunten
 - Grotere nadruk op de zelfredzaamheid van de burger
 - Beheersbaar en doelmatig beleid
 - Samenwerking staat centraal

Bijlage 1 Afkortingenlijst

Awbz	Algemene wet bijzondere ziektekosten
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
IPO	Interprovinciaal overleg
ISMH	Intergemeentelijke samenwerking Midden Holland
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
UvW	Unie van waterschappen
VNG	Vereniging Nederlandse gemeenten
Wcpv	Wet collectieve preventie volksgezondheid
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wvg	Wet verstandelijke gehandicapten

De prestatievelden***Prestatieveld 1: “Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten”.***

1. Doel van dit prestatieveld
 - Burgers bij de wijk betrekken
 - Realiseren van sociale samenhang en ontmoeting
 - Bevorderen van actief burgerschap
 - Voorzieningen op peil houden, met name ook in de kleine kernen

2. Na te streven resultaat

Een door de gemeente ondersteund burgerschap waarin burgers zich voor elkaar en het dorp inzetten en een hoge bijdrage aan het maatschappelijk verkeer van alle (kwetsbare) groepen.

3. Relatie met huidig gemeentelijk beleid
 - het in stand houden van het huidige voorzieningenniveau door middel van subsidies
 - opzetten van een structurele vorm van participatie voor zowel burgers als instellingen en organisaties
 - ouderenbeleid (ouderennota 2010)
 - jeugdbeleid (Jeugdnota 2008)
 - Bestemmingsplan & ruimtelijke ordening¹
 - Woonvisie²

Prestatieveld 2: “Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met het opgroeien en ondersteuning van ouders met problemen met opvoeden”

1. Doel van dit prestatieveld
 - Signaleren, toeleiden en wegwijs maken in het hulpaanbod
 - Organiseren van pedagogische hulp en coördinatie van zorg
 - Organiseren van gezins- cq opvoedingsondersteuning

2. Na te streven resultaat

Optreden als regisseur binnen het jeugdbeleid waardoor een sluitende keten wordt bereikt voor het aanbod van voorzieningen gericht op ondersteuning van jeugdigen met problemen bij het opgroeien en het ondersteunen van ouders met problemen bij het opvoeden.

3. Relatie met huidig gemeente gemeentelijk beleid
 - Jeugdbeleid (jeugdnota 2008)
 - Gezondheidszorg (nota gezondheidsbeleid 2007-2011)
 - Regionale Jeugdgezondheidszorg

Prestatieveld 3: “Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning”

1. Doel van dit prestatieveld
 - Versterken van informatie en advies
 - Zorg dragen voor ondersteuning en begeleiding bij het zoeken naar oplossingen op maat
 - Burgers wegwijs maken

2. Na te streven resultaat

Een voor alle doelgroepen toegankelijk, fysiek en doelmatig Wmo-loket waar cliënten informatie, advies en ondersteuning op maat krijgen waar de zorgvraag in samenhang met alle voorzieningen wordt bekeken.

² In de woonvisie en het bestemmingsplan wordt bepaald hoe we bouwen en de openbare ruimte indelen, wat invloed heeft op de samenhang & diversiteit van de inwoners

3. Relatie met huidig gemeentelijk beleid
 - Wmo platform
 - subsidiebeleid³
 - vrijwilligerswerk en mantelzorg

Prestatieveld 4: “Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers”

1. Doel van dit prestatieveld
 - Ondersteunen van lokale mantelzorgorganisaties
 - stimuleren van vrijwilligersprojecten en initiatieven
 - faciliteren en ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers⁴
2. Na te streven resultaat
Goede mantelzorgondersteuning op maat en gericht op het in balans brengen van draaglast en draagkracht van de mantelzorger.
3. Relatie met huidig gemeentelijk beleid
 - Vrijwilligerswerk
 - Informele zorg
 - subsidiebeleid

Prestatieveld 5: “Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.”

1. Doel van dit prestatieveld
 - zorgen voor een zelfstandige deelname aan de samenleving door beleid te voeren op oorzakelijke factoren voor uitval
 - signaleren van risico's
 - begeleiding bieden aan burgers met problemen

Toelichting: bij dit prestatieveld gaat het over voorzieningen en beleid die ten goede komen aan een brede doelgroep zonder dat men zich individueel tot de gemeente moet wenden. De sociale en fysieke infrastructuur en collectieve voorzieningen worden gezien als een soort van schil om de individuele voorzieningen heen. Wanneer de infrastructuur en collectieve voorzieningen goed zijn ontwikkeld, neemt het beroep op de individuele voorzieningen af.

2. Na te streven resultaat
Deelname aan het maatschappelijk verkeer van alle kwetsbare burgers waarbij de gemeente de regie voert op de huidige en toekomstige ontwikkelingen binnen de voor de Wmo relevante partners in het veld.
3. Relatie met huidig gemeentelijk beleid
 - Vrijwilligerswerk en mantelzorg
 - Jeugdbeleid (jeugdnota 2008)
 - Gezondheidszorg (nota gezondheidsbeleid 2007-2011)
 - Ouderenbeleid (ouderennota 2010)

Prestatieveld 6: “Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer”

1. Doel van dit prestatieveld

² In het subsidiebeleid worden instellingen zoals de SWOB gesubsidieerd om de taak “geven van informatie en advies” uit te voeren/in voor de gemeente

- door individuele voorzieningen een volwaardige deelname aan de samenleving mogelijk maken
2. Na te streven resultaat
Dat mensen zoveel en zo lang mogelijk de regie blijven houden over het eigen leven, een eigen huishouding kunnen voeren en een hoge deelname van alle kwetsbare burgers aan het maatschappelijk verkeer
3. Relatie met huidig gemeentelijk beleid
- Verordening Individuele Voorzieningen (2009)

Prestatieveld 7: “Maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en huiselijk geweld”

Doel van dit prestatieveld:

- bieden van dag- en nachtopvang bij dak- en thuisloosheid
- opvang tijdens crisissituaties
- voorkomen huiselijk geweld
- opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld
- begeleiding bij zelfstandig wonen
- aanmelden van en advies bij geweld achter de voordeur

Prestatieveld 8: “Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen”

Doelen van dit prestatieveld:

- signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz)
- bereiken en begeleiden van kwetsbare groepen

Prestatieveld 9: “Het bevorderen van verslavingsbeleid.”

Doelen van dit prestatieveld

- preventie van verslaving
- het voeren van beleid op de ambulante verslavingszorg

Voor de prestatievelden 7 t/m 9 wordt het beleid veelal op regionaal niveau en in samenwerking met andere gemeenten ontwikkeld. De centrumgemeente Gouda is verantwoordelijk voor het tot stand brengen van voorzieningen op het gebied van maatschappelijke opvang en ambulante verslavingszorg. Deze taak moet zij uitvoeren in nauwe samspraak met de regiogemeenten, waaronder Bergambacht.

In 2007 is er gezamenlijk een visie opgesteld over de (O)GGZ waarin deze prestatievelden verder uitgewerkt zal worden. In deze “regionale visie (O)GGZ 2008-2011” staan de volgende speerpunten:

- Bestrijding van eenzaamheid en psychosociale problematiek
- Bestrijding van drugsgebruik en alcoholverslaving en het creëren van voorzieningen voor verslaafden
- Bestrijding van huiselijk geweld en creëren van voorzieningen voor slachtoffers van huiselijk geweld.
- Bestrijding van dak- en thuisloosheid en het creëren van opvangvoorzieningen voor dak- en thuislozen.
- Het komen tot een sluitende keten (O)GGZ.
- Het opzetten van een cliënt volgsysteem.
- Het beschrijven van risico-indicatoren voor (O)GGZ-problematiek.
- Het uitwerken van lokale vormen van vroegsignalering.
- Het verder verfijnen en optimaliseren van de OGGZ-monitor

In 2011 zal er een start (op initiatief van Gouda) gemaakt worden om een nieuwe visie en uitvoeringsplan op te stellen voor de OGGZ.

Handreiking voor de Beleidsnota Van het WMO PLATFORM d.d. 15 februari 2011

Inleiding:

Het Platform weet dat de gemeente Bergambacht beschikt over goede mensen voor cliëntencontacten en indicering. Wij horen echt positieve geluiden hierover!

In deze tijd van bezuinigingen zou bij het indiceren (onbewust) rekening kunnen worden gehouden met de noodzaak tot bezuinigen. Ook de drempelvrees van cliënten voor “de gemeente” werd in dit verband besproken.

Mogelijke oplossing

Het is niet ideaal dat de indicering wordt uitgevoerd door tevens financieel belanghebbende organisaties. (denk hierbij aan de loskoppeling van indicatie en zorgverlening bij de thuiszorgorganisaties in het verleden).

1. Wenselijk is uit een oogpunt van vertrouwen én om goed duidelijk te krijgen wat de echte hulpvraag is, dat een eerste gesprek niet door de ambtelijke indiceerster wordt gedaan. We denken aan de inzet van vrijwillige ouderenadviseurs en in andere gevallen iemand van de GGZ of patiëntenorganisaties.
2. Als de huidige werkwijze wordt gehandhaafd moeten de dames de ruimte krijgen om te kunnen indiceren vanuit de cliënt zoals de kanteling is bedoeld. Zij mogen niet opgedragen krijgen om rekening te houden met financiële zorgen. Het zal duidelijk zijn dat het Platform niet tegen efficiënt en effectief werken is.

Verder volgen we de discussiepunten in de gespreksnotitie:

1. Wat vinden we dat de burgers eerst zelf moeten doen en wanneer hoort de overheid in beeld te komen?
Antwoord: De overheid komt pas in beeld als de eigen mogelijkheden breed zijn onderzocht en niet meer voorhanden zijn — 6f wanneer de noodzakelijke kosten de aanschaf van middelen voor gezonde mensen te boven gaan. (voorbeeld: kosten van een fiets versus de kosten van een scootmobiel)
2. Hoe krijg je burgers/inwoners zover om deze verantwoordelijkheid goed op te pakken en het zelf te regelen?
Antwoord: 1. Door het geven van goede voorlichting — én herhalen! — om de cultuur/mentaliteit “te kantelen”. 2. Door het invoeren van inkomensafhankelijke financiële prikkels.
3. Hoe krijg je (bestaande en nieuwe) instellingen en organisaties zover dat zij meer gaan samenwerken met anderen en daardoor ook meer over “de eigen schutting” kijken.
Antwoord: De gemeente kan bijeenkomsten organiseren om drempelverlagende verhoudingen te bevorderen. Deze organisaties en instellingen vragen om samen mogelijkheden te ontwikkelen om efficiënt en klantvriendelijke oplossingen te bedenken.
4. Wat voor gevolgen heeft deze verandering voor de gemeente? Aan welke voorwaarden moet de gemeente hierbij voldoen?
Antwoord: Daarvoor is een cultuurverandering nodig om echt vanuit de cliënt te werken. Wanneer dit duidelijk wordt ingevoerd en uitgevoerd, zal de cliënt méér begrip hebben voor een beroep op de eigen verantwoordelijkheid. Dat betekent véél aandacht besteden

aan de communicatie. Kort gezegd: **"Beste burger, de gemeente is haar werkwijze aan het aanpassen om samen met u te kijken wat u echt niet meer zelf kunt. Dan gaan we samen oplossingen zoeken hoe u zo goed mogelijk deel kunt blijven nemen aan de samenleving"**.

Het Platform wil nadrukkelijk waarschuwen voor overbelasting van de mantelzorgers. Uitwonende kinderen met een reistijd van > 15 minuten mogen in redelijkheid niet geclaimd worden voor dagelijkse zorg. Er is voor kinderen nog genoeg te zorgen voor zaken die niet aan de klok zijn gebonden.

5. Hoe kun je mensen uitdagen om meer activiteiten te ontplooiën voor jezelf en voor de ander?

Antwoord: Het is belangrijk om te investeren in de samenhang in de leefomgeving — van jong tot oud door sociale contacten tot stand te brengen. Dat kan door straatprojecten/activiteiten te stimuleren. (Voorbeeld: stel per Straat sneeuwschuif- en strooi materiaal beschikbaar als de bewoners de uitvoering willen regelen = zorg voor de ander. Zomerbijeenkomst, al of niet gekoppeld aan een Tuinenwedstrijd met jury = sociale contacten bevorderen)

6. Tot slot de discussie of je als gemeente energie, tijd en middelen moet steken in alle doelgroepen of moeten er specifieke doelgroepen worden benoemd?

Antwoord: De gemeente zou goede gespreksleiders van buiten in kunnen zetten en zo breed mogelijk energie en middelen steken in alle zaken betreffende de kanteling. Maak op die manier de mensen bekend met alle aspecten van het beleid. Het zal moeite kosten om brede belangstelling op de been te krijgen, maar "Vlammend publiceren" kan tot een vlekwerking en groei van de belangstelling leiden.

7. Hoe moet de gemeente de verschillende doelgroepen aanspreken en hoe zou het aanbod er uit moeten zien?

Antwoord: Zie onder 6.

8. Waar willen we staan als gemeente over vier jaar? Wat willen we bereikt hebben?

Antwoord: Er wonen tevreden burgers in de gemeente Bergambacht die mee kunnen doen aan de samenleving. Het wordt vanzelfsprekend om mensen in hun waarde te laten. Zij streven er naar om zo lang mogelijk zelf oplossingen te bedenken voor hun problemen/leemten in hun functioneren. De gemakzucht om altijd de oplossing in handen van overheden te leggen is "uit". De burgers/inwoners weten dat we samen verantwoordelijk zijn voor de samenleving. Zij willen best de helpende hand bieden — tijd vrijmaken voor mantelzorg. We hebben een creatief gemeentebestuur en creatieve ambtenaren met OGEN en OREN die serieus werk hebben gemaakt van de kanteling door stimulerende informatie te (blijven) verstrekken.

Ruimhartig verstrekken zij adequaat en kwalitatief goede aanvullende voorzieningen waar de burger en zijn netwerk niet in staat zijn om in de basisvoorwaarden te voorzien, zoals genoemd in de punten 1 t/m 4.

Ten slotte:

Het Platform ziet met belangstelling uit naar de beleidsnota. Ook in de uitwerkingsfase worden we graag betrokken.

Namens de leden van het Platform, A.de Vos